

ПРАВИЛА
для населення при
загрозі та виникненні
надзвичайних ситуацій

ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ НАСЕЛЕННЯ В МІСЦЯХ БОЙОВИХ ДІЙ

При першій можливості покиньте місце ведення бойових дій.
МАЙТЕ ПРИ СОБІ ДОКУМЕНТИ

Якщо це неможливо, вивісьте на будинку плакат
«ЗДЕСЬ МИРНЫЕ ЖИТЕЛИ»

- ❖ зробіть запас продуктів і води;
- ❖ по можливості обладнайте укриття у підвалі, захистіть його мішками з піском, передбачте наявність аварійного виходу;
- ❖ при наявності земельної ділянки обладнайте укриття на такій відстані від будинку, яка більше його висоти;
- ❖ уточніть місце, де вам може бути надана медична допомога;
- ❖ якщо розпочалась перестрілка, ляжте на підлогу під вікно або у ванній кімнаті;
- ❖ по квартирі пересувайтесь повзком;
- ❖ якщо перестрілка застала вас на вулиці:
  - негайно ляжте на землю;
  - якщо по вас не стріляють
  - займіть найближче укриття (канаву, яму), переповзійте під бетонний бордюр;
  - не виходьте з укриття до кінця бою.

НЕ МОЖНА:

- ❖ підходити до вікон, якщо почуєте постріли;
- ❖ спостерігати за ходом бойових дій;
- ❖ стояти чи перебігати під обстрілом;
- ❖ конфліктувати з озброєними людьми;
- ❖ носити армійську форму або камуфльований одяг;
- ❖ демонструвати зброю або предмети, схожі на неї;
- ❖ підбирати покинута зброю та боєприпаси.

ДІЇ ПРИ ВИЯВЛЕННІ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ

ЗАГАЛЬНІ ДІЇ:

- при виявленні вибухонебезпечного (потенційно вибухонебезпечного) предмету, жодним чином не чіпати його і тим більше намагатися розібрати;
- негайно повідомити в найближче відділення міліції, у військкомат, органи місцевої виконавчої влади, райвідділ ДСНС або за телефонами «101», «102»;
- побачивши спалах або почувши звук вибуху, негайно сховатися чи лягти на землю, навіть знаходячись на значній відстані від місця вибуху, тому що можливе поранення камінням, уламками та ін.

ДІЇ ДОРОСЛИХ:

- позначити місце знахідки небезпечних предметів;
- виставити тимчасову охорону;
- довести до присутніх, що торкатися до небезпечних предметів не можна, бо це загрожує життю;
- негайно сповістити в місцеві органи влади, міліцію про знахідку;
- до прибуття працівників міліції взяти місце і предмет під нагляд;
- не допускати до місця знахідки інших людей, особливо дітей.

ДІЇ ДІТЕЙ:

- позначити місце знахідки;
- не торкатися знахідок самому і не дозволяти це робити нікому іншому;
- про знайдені підозрілі предмети негайно сповістити дорослих (в школу, міліцію, найближчу установу);
- не розводити багаття поблизу знахідки;
- запам'ятати дорогу до того місця, де була виявлена знахідка і поставити пам'ятну віху.

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

Правильно і безпечно знешкодити вибухонебезпечні предмети здатні лише досвідчені фахівці. Ні в якому разі не намагайтеся робити це самі, адже це може призвести до трагічних наслідків.

ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ ПРИ ЗАГРОЗІ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ ТА ЗАХОПЛЕННІ ЗАРУЧНИКІВ

ПРИ ВИЯВЛЕННІ ПІДОЗРІЛОГО ПРЕДМЕТУ:

- ❖ опитайте оточуючих або сусідів, може цей предмет належить їм;
- ❖ не чіпайте, не відкривайте, не зсувайте знахідку;
- ❖ зафіксуйте час, коли було виявлено підозрілий предмет;
- ❖ відведіть подалі від знахідки людей;
- ❖ повідомте органи міліції «102» та дочекайтеся їх прибуття.

ПОТРАПИВШИ В ЗОНУ ВИБУХУ:

- ❖ переконайтеся, що не отримали значних травм;
- ❖ заспокойтеся та уважно роздивіться, чи не існує загрози подальших обвалів та вибухів, може потрібна комусь ваша допомога;
- ❖ якщо є можливість – спокійно вийдіть з місця події;
- ❖ якщо ви опинились в завалі – періодично подавайте звукові сигнали;
- ❖ виконуйте всі розпорядження рятувальників.

ПОТРАПИВШИ ПІД СТРІЛЯНИНУ:

- ❖ лягайте на підлогу або землю;
- ❖ не стійте біля вікон, навіть якщо вони зачинені;
- ❖ не піднімайтеся вище підвіконня;
- ❖ найнадійніше місце в квартирі – ванна кімната;
- ❖ на вулиці спробуйте знайти будь-яке укриття: клумбу, сміттєзбірник, автомобіль тощо;
- ❖ якщо не знайшли укриття – накрийте голову руками та лягайте на землю.

СТАВШИ ЗАРУЧНИКОМ:

- ❖ використовуйте найменший шанс, щоб уникнути полону;
- ❖ повністю підкоряйтеся наказам терористів;
- ❖ не провокуйте терористів, пам'ятайте, що істеричні прояви заручників теж спонукають терористів до агресивних дій;
- ❖ тримайся гідно, не принижуйтеся, але не агресивно, не проявляйте зайвого героїзму;
- ❖ дітей розташуйте у найвіддаленішому місці і блокуйте їх рухливість, щоб вберегти від випадкової кулі;
- ❖ не розпочинайте ніяких політичних та релігійних дискусій, краще вести себе непомітно, не виділяючись з натовпу.

ПРИ ВИЗВОЛЕННІ СПЕЦСЛУЖБАМИ:

- ❖ не біжіть назустріч визволителям – майте витримку;
- ❖ не чіпайте зброю терористів, чітко виконуйте всі накази спецслужб;

- ❖ якщо застосовується сльозогінний газ – дихайте через зволожену тканину і швидко кліпайте очима, викликаючи сльозу.

ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ ПРИ АРТИЛЕРІЙСЬКОМУ ОБСТРІЛІ

Якщо артилерійський обстріл застав вас –

НА ВУЛИЦІ:

- якщо ви почули свист снаряда (він схожий більше на шорох), а через 2-3 секунди – вибух, відразу падайте на землю;
- якщо є якийсь виступ (навіть тротуар, бордюр – то поруч з ним), канава, будь-який виступ або заглиблення в землі – скористайтеся цим природним захистом. Якщо поруч є якась бетонна конструкція – лягти поруч з нею;
- лежати треба, щоб знизити шанс потрапляння осколків.

У МІСЬКОМУ ТРАНСПОРТІ:

- якщо перші вибухи застали вас в дорозі на власному автомобілі – негайно зупиняйте машину і швидше шукайте укриття;
- у випадку, якщо обстріл застав вас у маршрутці, тролейбусі або трамваї – слід негайно зупинити транспорт, відбігти від дороги в напрямку «від будівель і споруд» і залягти на землю.

У БУДИНКУ:

- якщо в будинку є підвал – спуститися в підвал;
- якщо підвалу немає – спуститися на нижні поверхи. Чим нижче, тим краще. В ідеалі – всім на першій поверх;
- заздалегідь знайти саму внутрішню кімнату, чим більше бетону навколо, тим краще (знайти несучі стіни), якщо всі кімнати зовнішні – вийти на сходову площадку;
- ні в якому разі не знаходитися напроти вікон!
- якщо відомо, з якого боку ведеться обстріл, то вибрати найвіддаленішу кімнату з протилежного боку;
- у тому місці, що буде вибрано, сісти на підлогу біля стіни – чим нижче людина перебуває під час попадання снаряда, тим більше шансів, що його не зачепить осколком. Знову ж, не навпроти вікон. Вікна можна обладнати диванними подушками (великими, щільними, але краще мішками з піском), закрити масивними меблями, але не порожніми (набити мішками з піском або речами, але щільно). Це краще, ніж незахищені вікна і скло.

ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ОБСТРІЛУ (БОМБАРДУВАННЯ):

- залишаючи місце притулку, не давайте собі розслабитися. Тепер вся ваша увага має бути сконцентрована собі під ноги!;

- не піднімайте з землі ніяких незнайомих вам предметів: авіабомба, ракета або снаряд могли бути касетними!;
- бойові елементи часто розриваються при падінні, але можуть вибухнути пізніше, в руках – від найменшого руху або дотику;
- *вся увага – дітям і підліткам: не дайте їм підняти що-небудь з-під ніг!*

ПОРЯДОК ДІЙ НАСЕЛЕННЯ У ВИПАДКУ ЕВАКУАЦІЇ

Перед тим, як залишити житло, **НЕОБХІДНО**:

- ❖ зачинити вікна;
- ❖ вимкнути газ, воду і електрику;
- ❖ забрати продукти з холодильника.

З СОБОЮ МАТИ НАСТУПНІ ДОКУМЕНТИ

- ❖ Паспорт.
- ❖ Військовий квиток.
- ❖ Документи про освіту і фах.
- ❖ Посвідчення про шлюб і народження дітей.
- ❖ Пенсійне посвідчення.
- ❖ Трудову книжку та інші документи.

З СОБОЮ МАТИ НАСТУПНІ РЕЧІ

- ❖ Валізу (рюкзак) з теплим одягом, постільною білизною, особистими речами і предметами гігієни, гроші, цінності, продукти харчування і воду на 3 доби. Загальна вага не повинна перевищувати 50 кг.
- ❖ До валізи (рюкзака) прикріпити нашивку з позначенням адреси постійного місця мешкання, прізвища евакуйованого і станції призначення. На одязі дітей мають бути нашивки з позначенням прізвища, імені та по батькові евакуйованого, року народження, адреси постійного місця мешкання і станції призначення.
- ❖ Виконувати усі розпорядження посадових осіб евакуаційних і евакоприймальних органів. Дотримуватись дисципліни та порядку на маршруті (на шляху руху на транспорті) і в районі розселення за новим місцем розташування.

Особи, які мають на руках військові білети з мобілізаційними приписами, евакуації не підлягають!